

نحوه عملی به رسیدگی به جرایم

قتل در دادسرا

و محاکم کیفری استان و مسئولیت اشخاص در

قتل ناشی از حوادث و گازگرفتگی

منصور آبادی فومشی

باهمکاری: غلام حسین پرسا (بازپرس ویژه قتل عمد)

حسین سرور نعیمی (دادیار اظهار نظر پرونده های قتل)

انتشارات راه نوین

سرشناسه	: منصور اباذری فومشی، ۱۳۴۲-
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین واحکام
عنوان و نام پدیدآور	: نحوه عملی به رسیدگی به جرایم قتل در دادسرا و محاکم کیفری استان و مسئولیت اشخاص در قتل ناشی از حوادث و گاز گرفتگی اباذری فومشی: با همکاری غلام حسین پارسا، حسین سرور نعیمی
مشخصات نشر	: تهران : راه نوین ، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری	: ۴۲۰ص. شابک : ۹۵۰۰۰-۷۴-۲-۵۴۰۵-۶۰۰-۹۷۸
موضوع	: قتل -- ایران موضوع : قتل -- ایران -- دعاوی
موضوع	: قانون کیفری -- ایران
شناسه افزوده	: پارسا، غلام حسین شناسه افزوده : سرور نعیمی، حسین
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ۳ الف/۵۰/۴ KM
رده بندی دیویی	: ۳۴۵/۵۵-۲۵۲۳:
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۴۶۵۰۲۲:

نحوه عملی رسیدگی به جرایم قتل در دادسرا و محاکم کیفری ایران و مسئولیت اشخاص در قتل ناشی از حوادث و گاز گرفتگی

انتشارات راه نوین

منصور اباذری فومشی

با همکاری: غلام حسین پارسا، حسین سرور نعیمی

چاپ و صحافی: تصویر، چاوش

چاپ اول ۱۳۹۰

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۹۵۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۰۵-۷۳-۲-۳

نشانی: تهران، میدان انقلاب اسلامی، ابتدای خیابان کارگر جنوبی، کوچه رشتچی، شماره ۳۸

طبعة ۲، واحد ۵ تلفن: ۶۶۵۷۲۱۱۵-۶

فهرست مطالب

مقدمه

بخش اول: مبانی نظری در جرائم منتهی به قتل	۱
فصل اول: تعریف قتل	۳
فصل دوم: اقسام قتل	۷
فصل سوم: اجتماع مباشر و سبب	۲۵
فصل چهارم: مشارکت در قتل	۳۱
فصل پنجم: انواع شراکت در قتل	۳۹
فصل ششم: معاونت در قتل	۴۵
فصل هفتم: شرایط دعوی قتل	۵۱
فصل هشتم: راه‌های ثبوت قتل	۵۵
فصل نهم: عوامل سالب مسئولیت کیفری در قتل عمد	۷۳
فصل دهم: مجازات قتل عمدی	۸۵
فصل یازدهم: مجازات شرکاء قتل عمدی	۱۱۱
بخش دوم: نحوه عملی رسیدگی به قتل ناشی از گازگرفتگی	۱۱۵
فصل اول: اقدامات مامورین نیروی انتظامی در جرم قتل	۱۱۷
فصل دوم: اقدامات کارشناسان جنایی در جرم قتل	۱۲۳
فصل سوم: روش‌های متداول وقوع قتل	۱۲۳
فصل چهارم: مسئولیت اشخاص در قتل ناشی از گازگرفتگی	۱۴۹
فصل پنجم: اشکال مختلف خفگی و نقش پزشکی قانونی در کشف قتل	۱۵۳
نمونه (۱) فرم پزشکی قانونی در رابطه با مرگ به علت مونواکسید کربن	۱۶۰
نمونه (۲) فرم مکاتبات قاضی (بازپرس) با پزشکی قانونی در رابطه با اخذ گزارش معاینه	
جسد	۱۶۲

- نمونه (۳) فرم گزارش معاینه جسد در رابطه با مسمومیت با گازگرفتگی ۱۶۳
- نمونه (۴) فرم گزارش معاینه جسد پزشکی قانونی در رابطه با مسمومیت با گازگرفتگی ۱۶۵
- نمونه (۵) فرم گزارش معاینه جسد پزشکی قانونی در رابطه با مسمومیت با گازگرفتگی ۱۶۷
- نمونه (۶) فرم مکاتبات قاضی (بازپرس) با پزشکی قانونی در رابطه با اعلام علت تامه فوت ۱۶۹
- نمونه (۷) پاسخ پزشکی قانونی در رابطه با علت تامه فوت ۱۷۰
- نمونه (۸) گزارش اداره تشخیص هویت ... آگاهی (دایره بررسی صحنه جرم) ۱۷۱
- نمونه (۹) گزارش اداره تشخیص هویت ... آگاهی (دایره بررسی صحنه جرم) ۱۷۲
- فصل ششم: تعریف و ماهیت کارشناس و نقش کارشناسان رسمی دادگستری در جهت اثبات مسئولیت افراد در قتل ناشی از خفگی با گاز** ۱۷۳
- نمونه (۱۰) قرار ارجاع امر به کارشناس ۱۸۸
- نمونه (۱۱) تفهیم موضوع کارشناسی توسط بازپرس ۱۸۹
- نمونه (۱۲) نظریه کارشناسی در رابطه با حوادث ناشی از گازگرفتگی (۱) ۱۹۰
- نمونه (۱۳) نظریه کارشناس در رابطه با حوادث ناشی از گازگرفتگی (۲) ۱۹۳
- نمونه (۱۴) قرار ارجاع امر به هیئت کارشناسان (سه نفره) در رابطه با گازگرفتگی ۱۹۷
- نمونه (۱۵) نظریه هیئت کارشناسان سه نفره در رابطه با حوادث ناشی از گازگرفتگی ۱۹۸
- نمونه (۱۶) نظریه کارشناسان سه نفره در رابطه با حوادث ناشی از گازگرفتگی ۲۰۰
- نمونه (۱۷) قرار ارجاع امر به هیئت کارشناسان (پنج نفره) ۲۰۲
- نمونه (۱۸) نظریه هیئت کارشناسان پنج نفره در رابطه با گازگرفتگی ۲۰۳
- فصل هفتم: شکل عملی رسیدگی به قتل گازگرفتگی** ۲۰۷
- نمونه (۱۹) شکایت شاکی ۲۰۸
- نمونه (۲۰) تفهیم اتهام و آخرین دفاع متهم ۲۰۹
- نمونه (۲۱) قرار کفالت ۲۱۱
- نمونه (۲۲) قرار قبولی کفالت ۲۱۲
- نمونه (۲۳) قرار وثیقه برای متهم ۲۱۳
- نمونه (۲۴) قرار قبولی وثیقه ۲۱۴

نمونه (۲۵) نامه آزادی متهم از زندان پس از سپرده دادن وثیقه معرفی کفیل.....	۲۱۶
نمونه (۲۶) قرار مجرمیت در رابطه با گازگرفتگی.....	۲۱۷
نمونه (۲۷) کیفرخواست.....	۲۱۸
نمونه (۲۸) صورت جلسه دادگاه و تفهیم اتهام.....	۲۱۹
نمونه (۲۹) رأی دادگاه در رابطه با گازگرفتگی.....	۲۲۱
نمونه (۳۰) قرار موقوفی تعقیب در رابطه با گازگرفتگی.....	۲۲۲
بخش سوم: نحوه عملی رسیدگی به پرونده قتل عمد.....	۲۲۳
فصل اول: شکل گیری پرونده قتل در دادسرا.....	۲۲۵
۱- گزارش اولیه کلانتری یا دایره قتل.....	۲۲۵
نمونه (۳۱) گزارش اولیه کلانتری یا دایره قتل - اداره مبارزه با جرائم جنائی پلیس آگاهی.....	۲۲۶
۲- ارجاع پرونده قتل.....	۲۲۸
نمونه (۳۲) دستور ارجاع دادستان یا معاون وی.....	۲۲۹
۳- دستورات اولیه بازپرس قتل و وظیفه آن.....	۲۳۰
نمونه (۳۳) دستورات اولیه بازپرس قتل به اداره مبارزه با جرائم جنائی پلیس آگاهی.....	۲۳۲
نمونه (۳۴) تحقیقات اولیه کلانتری از مظنون به قتل.....	۲۳۴
نمونه (۳۵) دستورات بازپرس به کلانتری محل کشف جسد.....	۲۳۶
۴- گزارش تیم بررسی صحنه تشخیص هویت.....	۲۳۷
نمونه (۳۶) مطالبه گزارش بررسی صحنه جرم و سوابق دیگر از تشخیص هویت دایره بررسی صحنه جرم.....	۲۳۸
نمونه (۳۷) گزارش بررسی صحنه جرم توسط دایره بررسی صحنه جرم پلیس آگاهی.....	۲۳۹
نمونه (۳۸) بررسی به دست آمده از صحنه قتل توسط تشخیص هویت (مو، ته سیگاری و.....)	۲۴۱
نمونه (۳۹) بررسی آزمایشگاهی اداره تشخیص هویت از صحنه قتل.....	۲۴۲
نمونه (۴۰) بررسی خودرو مقتول توسط تشخیص هویت.....	۲۴۳
نمونه (۴۱) جواب آزمایش سلاح سرد استفاده شده در قتل.....	۲۴۴

- ۵- گزارش معاینه جسد ۲۴۵
- نمونه (۴۲) فرم گزارش صحنه کشف جسد ۲۴۸
- نمونه (۴۳) مطالبه گواهی معاینه جسد ۲۵۰
- ۶- علت تامه فوت ۲۵۲
- نمونه (۴۴) مطالبه گواهی علت تامه فوت ۲۵۳
- نمونه (۴۵) گواهی علت تامه فوت ۲۵۴
- ۷- هویت متوفی ۲۵۵
- نمونه (۴۶) آگهی کشف جسد ۲۵۶
- ۸- اولیای دم ۲۵۷
- نمونه (۴۷) مکاتبه با ثبت احوال جهت شناسایی اولیای دم مقتول ۲۵۸
- نمونه (۴۸) آگهی کشف جسد جهت اطلاع اولیای دم ۲۵۹
- ۹- شاکی ۲۶۰
- نمونه (۴۹) برگ اظهارات شاکی در نیروی انتظامی ۲۶۱
- نمونه (۵۰) اظهارات شاکی در دادسرا ۲۶۲
- ۱۰- گواهی حصر وراثت ۲۶۳
- نمونه (۵۱) اخطاریه برای ارائه گواهی حصر وراثت ۲۶۴
- نمونه (۵۲) گواهی حصر وراثت ۲۶۵
- ۱۱- قیم نامه ۲۶۶
- ۱۲- تحقیقات از گواهان و شهود ۲۶۷
- نمونه (۵۳) اظهارات گواه ۲۶۸
- ۱۳- تحقیقات از متهم ۲۶۹
- نمونه (۵۴) اظهارات متهم به قتل ۲۷۰
- ۱۴- نوع تأمین در پرونده‌های قتل عمد ۲۷۳
- نمونه (۵۵) قرار بازداشت موقت ۲۷۴
- ۱۵- اظهار نظر دادستان یا معاون وی ۲۷۵
- نمونه (۵۶) اظهار نظر دادستان یا معاون وی در رابطه با قرار بازداشت ۲۷۶
- ۱۶- معرفی به زندان ۲۷۸
- نمونه (۵۷) دستور در اختیار گرفتن زندانی توسط اداره آگاهی ۲۷۹

۱۷- ابلاغ قرار بازداشت موقت به متهم	۲۸۰
۱۸- وظیفه دفتر دادسرا و دادگاه	۲۸۰
نمونه (۵۸) رای دادگاه در رابطه با اعتراض به قرار بازداشت موقت توسط متهم	۲۸۱
۱۹- تحقیقات مقدماتی	۲۸۲
نمونه (۵۹) ارسال پرونده به نیروی انتظامی جهت انجام تحقیقات مقدماتی طبق دستور قضایی سابق	۲۸۳
نمونه (۶۰) برگ اظهارات متهم در دایره قتل اداره آگاهی	۲۸۴
۲۰- تحقیقات تکمیلی	۲۸۸
نمونه (۶۱) اظهارات متهم در نزد بازپرسی (تحقیقات تکمیلی)	۲۸۹
۲۱- بازسازی صحنه جرم	۲۹۱
نمونه (۶۲) صورت جلسه بازسازی صحنه قتل مرحوم نوروزعلی	۲۹۲
۲۲- دستور قضایی	۲۹۵
نمونه (۶۳) دستور قضایی بازپرس به پلیس آگاهی- اداره مبارزه با جرائم جنائی	۲۹۶
نمونه (۶۴) نظریه پزشکی قانونی در جواب اداره آگاهی طبق دستور قضائی جهت کشف جرم	۲۹۷
۲۳- گواهی سلامت روانی متهم	۲۹۸
نمونه (۶۵) نامه بازپرس به زندان جهت معاینه و مصاحبه روانی متهم به پزشکی قانونی	۲۹۹
نمونه (۶۶) نامه بازپرس به پزشکی قانونی جهت اعلام نظریه در خصوص سلامت روانی متهم به قتل	۳۰۰
نمونه (۶۷) گواهی پزشکی قانونی در رابطه با سلامت یا عدم سلامت روانی متهم	۳۰۱
۲۴- لزوم بازنگری در قرار تأمین متهم در مواعد قانونی	۳۰۲
نمونه (۶۸) استعلام محکومیت قطعی و غیرقطعی متهم	۳۰۳
۲۵- قرار مجرمیت	۳۰۴
نمونه (۶۹) قرار مجرمیت در رابطه با قتل عمدی	۳۰۵
۲۶- اظهار نظر دادستان یا معاون وی در رابطه با قرار مجرمیت و صدور کیفر خواست	۳۰۶
نمونه (۷۰) کیفر خواست در رابطه با قتل	۳۰۸
۲۷- ارسال پرونده به دادگاه کیفری استان	۳۰۹
نمونه (۷۱) مدیر دفتر محترم	۳۱۰

- ۲۸- تفکیک پرونده و تهیه بدل جهت ارسال کیفرخواست به مراجع مختلف ۳۱۱
- نمونه (۷۲) فرم اعلام نتیجه رسیدگی و صدور کیفرخواست به زندان ۳۱۲
- ۲۹- رسیدگی در دادگاه کیفری استان ۳۱۴
- نمونه (۷۳) صورت جلسه دادگاه کیفری استان ۳۱۵
- نمونه (۷۴) لایحه دفاعیه وکیل متهم در دفاع از متهم در دادگاه کیفری استان ۳۱۷
- نمونه (۷۵) رأی دادگاه کیفری استان ۳۱۹
- ۳۰- پرونده قتل عمد زن مسلمان ۳۲۱
- نمونه (۷۶) آخرین دفاع متهم در دادسرا ۳۲۲
- نمونه (۷۷) قرار مجرمیت در پرونده قتل عمدی زن مسلمان ۳۲۳
- نمونه (۷۸) نقص از قرار مجرمیت صادره توسط دادیار اظهارنظر ۳۲۴
- نمونه (۷۹) تحقیق جهت رفع نقص طبق دستور دادیار اظهارنظر ۳۲۵
- نمونه (۸۰) رأی منع تعقیب بازپرس در خصوص دستور رفع نقص و اظهارنظر مورخ ۸۶/۹/۶ ۳۲۷
- نمونه (۸۱) اظهارنظر دادیار اظهارنظر در رابطه با قرار دادسرا ۳۲۸
- نمونه (۸۲) دستور بازپرس جهت ارسال پرونده به دادگاه برای حل اختلاف ۳۲۹
- نمونه (۸۳) رأی دادگاه جهت حل اختلاف دادیار اظهارنظر با بازپرسی ۳۳۰
- نمونه (۸۴) اظهارنظر دادگاه توسط بازپرسی به دادیار اظهارنظر در رابطه با تأیید نظر بازپرس ۳۳۲
- نمونه (۸۵) اظهارات نظر دادیار اظهارنظر بعد از اطلاع از نظر دادگاه مبنی بر تأیید نظر بازپرس ۳۳۳
- نمونه (۸۶) کیفرخواست صادره در رابطه با قتل عمدی ۳۳۴
- نمونه (۸۷) لایحه دفاعیه در رابطه با ارتکاب قتل متهم مبنی بر مهدورالدم بودن مقتول ۳۳۵
- نمونه (۸۸) رأی دادگاه کیفری استان بر قصاص متهم به جهت ارتکاب جرم قتل عمد ۳۴۴
- نمونه (۸۹) لایحه دفاعیه مبنی بر اعتراض به حکم قصاص دادگاه کیفری استان و تقاضای نقض حکم صادره ۳۴۷
- نمونه (۹۰) رأی شعبه دیوان عالی کشور در رابطه با نقض حکم دادگاه کیفری استان دیوان عالی کشور ۳۵۴

ضمائم (۱) ۳۶۳

ضمائم (۲) ۳۹۱

ضمائم (۳) ۴۰۱

منابع و مآخذ ۴۰۷

www.ketab.ir

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

مقدمه

با گسترش جوامع انسانی و امکانات مادی جهت رفاه بهتر مردم، بدلائل متعددی که بستگی به نوع حکومت، وضعیت اقلیمی و جمعیت و شرایط اقتصادی دارد، پدیده جرم نیز در حال افزایش بوده، و هیچگاه سیر نزولی نداشته و یا حداقل بطور ثابت نخواهد ماند. جرم که اولین آسیب آن متوجه شخص مجرم است و بعد متوجه جامعه، از طرفی مجرم را پلید و دست‌هایش را به جان و مال و ناموس مردم آلوده می‌نماید و از سوی دیگر، بنا به شدت آسیب، جامعه را نیز متأثر می‌سازد و اثرات آن تا سال‌ها در افکار عمومی باقی می‌ماند. بخصوص در بعضی موارد که موضوع قتل انسان‌ها باشد، چنانچه به‌صورت مکرر و توسط یک نفر صورت پذیرد، با تخیلات مردم آمیخته شده و هرچه از زمان واقعه سپری گردد، اوهام و تصورات درباره آن بیشتر شده و به محض وقوع حادثه‌ای که کوچکترین شباهتی به ماجرای قبلی داشته باشد، به‌صورت ناخودآگاه تمام وقایع تداعی می‌شود، امروزه یکی از معضلات جامعه حقوقی و محاکم دادگستری و دادسراها قتل عمد و قتل شبه عمد (قتل ناشی از حوادث و گازگرفتگی) است که روزانه جان افراد زیادی از مردم کشورها را به علت بی‌احتیاطی و عدم رعایت مقررات و نظامات دولتی در امر ساخت و ساز مسکن و لوله کشی گاز منازل و کارگاه‌ها و ادارات و در امر رانندگی و دهها حوادث دیگر می‌گیرد. این وظیفه جامعه حقوقی و دادسراها بالأخص مدعی‌العموم است که در جهت حل این معضل اجتماعی و حقوقی راه حل را پیش بینی نماید و تلاش و کوشش کند تا علاوه بر حل مسائل حقوقی آن درصدد پیشگیری از وقوع جرم برآید.

امروزه علاوه بر قتل‌های عمد که گاهاً سازمان یافته می‌باشد، و جهت حفظ منافع شخصی انجام می‌شود در بیشتر اوقات به‌طور اتفاقی قتل‌هایی انجام می‌گیرد که نیاز به ریشه‌یابی مردم‌شناختی و روان‌شناختی است تا عدم تعادل روانی که موجب اینگونه اعمال و ناهنجاری‌ها می‌گردد، مورد شناسایی قرار گیرد. این وظایف روانشناسی کیفری و جامعه‌شناسی کیفری است که ناهنجاری‌ها را شناسایی و تعادل روانی را با راهکارهایی که ارائه می‌کند، به حد مطلوب برساند تا جامعه به‌سوی کمال و تکامل برود. و انجام این وظایف توسط افراد (روانشناس یا جامعه‌شناس) بدون حمایت ارگان‌های دولتی و حکومتی مقدور نخواهد بود. و علاوه بر راهکارهایی که توسط روان‌شناسان و جامعه‌شناسان کیفری ارائه

می‌شود، قانونگذار هم باید راهکارهای قانونی آن را تدارک ببیند. دولت هم امکانات مورد نیاز را فراهم کند تا این تعادل روانی به جامعه برگردد. از دیگر عوامل قتل، حوادث ناشی از بی‌احتیاطی، بی‌مبادلاتی و عدم رعایت مقررات و نظامات دولتی در امر رانندگی حوادث ناشی از کار و ناشی از گازگرفتگی و..... است. آمارهای اعلامی توسط مسئولین حکومتی، بیانگر بیش از اندازه استانداردهای جهانی است، که جان مردم کشور ما را مورد تهدید قرار می‌دهد. با این اوصاف این وظایف دولت و حکومت است تا با بکارگیری متخصصین در هر امری با فرهنگ‌سازی توسط رسانه‌های گروهی جامعه را به‌سوی سعادت و جلوگیری از تهدیدهای احتمالی و حوادث‌های ناگوار رهنمون نماید. امروزه قتل ناشی از گازگرفتگی یکی از معضلات جامعه حقوقی و محاکم دادگستری و دادسراها است که خود به تنهایی سالانه جان افراد زیادی را می‌گیرد و این وظایف شرکت گاز و شهرداری‌های کشور است که مردم را ملزم به رعایت نظامات و مقررات دولتی نمایند که جلو حوادث ناگوار چوَن گازگرفتگی را به حداقل برسانند.

با توجه به اینکه قتل ناشی از گازگرفتگی (مونو اکسید کربن) در محاکم کشور ما بیش از چند دهه سابقه ندارد و همین چند دهه حضور گاز شهری موجب مرگ و میر زیاد و دلخراش در سطح کشور گردیده است، لذا برخیز فرض دانستم تا در این زمینه حقوقی تحقیقاتی را جهت اجرای بهتر عدالت در محاکم دادگستری، به‌صورت مکتوب در اختیار جامعه حقوقی قرار دهم، تا شاید مشکلی را از دوش جامعه حقوقی برداشته و نیاز تحقیقاتی آنان را رفع کرده و یا اینکه جرقه‌ای ایجاد تا اشخاص دیگری در این زمینه قلم فرسایی نمایند و ناگفته‌های این نوشتار را تکمیل نمایند. و از دانش پژوهان، اندیشمندان، وکلاء و قضات محترم تقاضا دارم با ارائه نظرات و انتقادات خویش ما را در ارائه آثار بهتر یاری نمایند تا در تجدید چاپ این اثر اعمال گردد. در پایان از کلیه کسانی که مرا در امر چاپ و بخش این اثر یاری نموده‌اند کمال تشکر را داشته و از خداوند بزرگ پیروزی و بهروزی آنان را خواستارم.